

Věda, výzkum a jejich financování pohledem české veřejnosti

Česká věda má u veřejnosti příznivý obraz, je považována za kvalitní a důležitou. Výrazně kritičtěji se však obyvatelé vyjadřují v otázkách jejího financování. S problematikou obeznámená část veřejnosti přitom hodnotí českou vědu, výzkum i Akademii věd lépe než ostatní, naléhavěji si uvědomuje problémy jejich současného finančního zabezpečení a výrazněji podporuje odpovědnost státu za další vývoj v těchto oblastech.

Dne 23. září 2009 proběhla tisková konference Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Byly prezentovány výsledky srpnového šetření mapující postoje veřejnosti k vybraným otázkám v oblasti vědy a výzkumu v České republice a zejména jejich financování. Tato zpráva přináší souhrn hlavních poznatků. Na ni navazují tři samostatné výzkumné zprávy, které přinášejí další podrobnější výsledky z jednotlivých zkoumaných oblastí (volně ke stažení na www.cvvm.cas.cz).

Témata navazujících výzkumných zpráv

Česká věda z pohledu obyvatel České republiky

Mgr. Markéta Škodová, Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Názory na financování vědy a výzkumu v České republice

Michal Veselský, DiS., Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Obraz Akademie věd ČR a názory na její financování

PhDr. Jiří Vinopal, Ph.D., Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Souhrn hlavních poznatků

Pro obyvatele České republiky není charakteristický nějak výrazně vysoký zájem o oblast vědy a vědeckého bádání, ožehavá témata v podobě diskuse o jejich financování přitom nevyjímaje. O vědu a výsledky jejího bádání se v srpnu 2009 zajímala přibližně třetina obyvatel České republiky starších 15 let, o aktuální problematiku jejího financování pak jen pětina. Stejný podíl se zajímal také o konkrétní téma financování Akademie věd České republiky.

Byť lidé sami aktivně informace o vědě, výzkumu a jejich financování většinou nevyhledávají, obraz, jaký si česká věda u veřejnosti udržuje, je poměrně příznivý. Naprostá většina obyvatel si myslí, že česká věda je na světové úrovni minimálně v některých oborech, dvě pětiny pak soudí, že ve většině nebo dokonce ve všech. Akademie věd, jako jeden z nejvýznamnějších subjektů na poli vědy a výzkumu v České republice, se v porovnání s dalšími institucemi těší vysoké důvěře a je považována za užitečnou a kvalitní instituci v rámci české i světové vědy.

V souladu s vnímáním důležitosti a kvality české vědy a výzkumu se pak veřejnost kritičtěji staví k otázkám jejich financování. Deficit spatřuje jak v prostředcích potřebných pro další zvyšování kvality, tak i v těch, jež jsou nutné k běžnému fungování této oblasti nebo oceňování vědců. Klíčová role je přitom v těchto otázkách přisuzována státu. Jeho výdaje na vědu a výzkum jsou podle většiny českých občanů nedostatečné a měly by být navýšeny. Důležitost podpory ze strany státu se podle vyjádření veřejnosti vztahuje i na obory, které v jejich očích nemají zjevný okamžitý praktický dopad, a obzvláště pak na oblast základního výzkumu.

Pro konkrétní případ Akademie věd ČR toto vše platí minimálně stejnou měrou. Čeští občané jsou dobře obeznámeni s její svázaností se státním rozpočtem a do budoucna podporují ještě výraznější nebo minimálně stejnou podporu z tohoto zdroje. Současně, v případě realizace avizovaných změn ve financování, se obávají velmi vážných problémů či dokonce ohrožení existence a zániku Akademie věd ČR.

Ve všech otázkách přitom hraje roli vzdělání obyvatel a jejich zájem o danou problematiku. Ta část české veřejnosti, která je do této oblasti více zasvěcena, hodnotí českou vědu, výzkum i Akademii věd jako jejich významnou představitelku lépe než ostatní, naléhavěji si uvědomuje problémy jejich současného finančního zabezpečení a výrazněji podporuje odpovědnost státu za jejich další vývoj.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-08</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. 8. – 10. 8. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1165</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. září 2009</i>